

AFGØRELSE FRA ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO

- Journalnummer:** 2018-0268
- Klageren:** XX
4400 Kalundborg
- Indklagede:** DSB
CVRnummer: 25 05 00 53
- Klagen vedrører:** Kontrolafgift på 750 kr. grundet manglende gyldig rejsehjemmel – klageren havde medtaget en anden passagers p-billet fra billetautomaten
- Parternes krav:** Klageren ønsker, at ankenævnet annullerer kontrolafgiften og gør gældende, at han havde købt en kontantbillet i billetautomaten, men at han ikke ved, hvorfor automaten printede en p-billet
- Indklagede fastholder kontrolafgiften
- Ankenævnets sammensætning:** Nævnensformand, landsdommer Tine Vuust
Rasmus Markussen
Torben Steenberg
Helle Berg Johansen (2 stemmer)

Ankenævnet for Bus, Tog og Metro har på sit møde den 8. maj 2019 truffet følgende

AFGØRELSE:

DSB er berettiget til at opretholde kravet om betaling af kontrolafgiften på 750 kr.

Beløbet skal betales til DSB, som sender betalingsoplysninger til klageren.

Da klageren ikke har fået medhold i klagen, tilbagebetales klagegebyret ikke, jf. ankenævnets vedtægter § 24, stk. 2, modsætningsvist.

- oOo -

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt.

Klageren henvises til at søge yderligere oplysning om eventuel bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikringsselskab om eventuel forsikringsretshjælp.

SAGENS OMSTÆNDIGHEDER:

Klageren skulle den 30. september 2018 rejse fra Kalundborg st. til København H. Før han steg på toget, købte han ifølge det oplyste en billet i billetautomaten på stationen ca. kl. 15:20. Han betalte med mønter for billetten, som kostede 148 kr.

Ved kontrol i toget foreviste han den billet, som han havde medtaget fra automaten. Billetten viste sig imidlertid at være en P-billet til 0 kr. markeret "Kalundborg" med gyldighed fra 30. september 2018 til 4. oktober 2018 printet kl. 14:41.

Klageren blev herefter pålagt en kontrolafgift på 750 kr. for at rejse uden gyldig rejsehjemmel.

Klageren anmodede den 26. oktober 2018 DSB om at frafalde kontrolafgiften med den begrundelse, at han havde købt billet i billetautomaten og puttet 150 kr. i mønter i automaten, men kun havde fået en P-billet.

DSB fastholdt den 14. november 2018 kontrolafgiften med henvisning til, at klageren ikke havde kunnet fremvise gyldig billet i toget, og at det var klagerens eget ansvar som rejsende at have en gyldig billet inden påstigning. DSB anførte, at der ikke havde været fejl på billetautomaten i tidsrummet ml. kl. 14 og 15, og at der var bestilt, købt og printet to P-billetter henholdsvis kl. 14:41 og kl. 14:42.

Den 23. november 2018 anmodede klageren igen DSB om at frafalde kontrolafgiften og anførte, at han den 30. september 2018 kl. 15:20 bestilte og betalte en billet til at rejse til København og ikke en P-billet, som han fik leveret, hvorfor det ikke var hans fejl, at han ikke havde gyldig billet.

DSB fastholdt på ny kontrolafgiften den 28. november 2018 under henvisning til, at klageren måtte have taget en billet i billetsuffen, som var bestilt af en tidligere kunde, og at det var klagerens eget ansvar at sørge for at have en gyldig billet, inden han steg på toget.

DSB har under sagen indsendt logs fra billetautomaten på Kalundborg st. for tidsrummet 14:00:00 – 15:59:59 den 30. september 2018. Disse har været forevist for ankenævnet og viser, at billetautomaten fungerede normalt, da klageren købte sin billet kl. 15:21, idet der blev gennemført flere transaktioner såvel i perioden før som efter klagerens billetkøb. Transaktionerne for henholdsvis klagerens billetkøb og for en anden kundes køb af to P-billetter er vist neden for:

..

...

30-09-2018 15:22:50	naukb01	[SystemInfo Paymentstate=operable Modules [cash1=operable paysuitable=false, coin1=operable, note1=not present, card1=operable, ZeroPay initialcount=3931 failed=1 printed=2034 left=1897, Roll2=operable initialcount=1281 failed=2 printed=613 left=668, Clipcard3=operable initialc
30-09-2018 15:22:48	naukb01	deliveryFinished kalder reset
30-09-2018 15:22:43	naukb01	KorrelationsId: 37b30e47-b7e0-4404-b966-8be89a145407
30-09-2018 15:22:43	naukb01	Salg - H&Wsid: 49020, skOrdrenr: 82544113 - Betalingsmåde: Kontant - Beløb: 150,00 - At returnere: 2,00 - Har returneret: 2,00 - Billetprint: 1 - I
30-09-2018 15:22:38	naukb01	[ProductionResponse Products[Product id=1 printed=true Printouts=[Printout id=1 printed=true roll=1]]]
30-09-2018 15:21:52	naukb01	Billet - H&Wsid: 49020, skOrdrenr: 82544113 - Billet: 1 voksen, 30. sep, Kalundborg til København H - Pris: 148,00
30-09-2018 15:21:52	naukb01	Ordre - H&Wsid: 49020, skOrdrenr: 82544113 - Beløb: 148,00 - Godkendt: 15:21:46

...

30-09-2018	naukb01	[ProductionResponse Products[Product id=1 printed=true Printouts=[Printout id=1 printed=true roll=1]]]	INFO
30-09-2018	naukb01	Billet - H&Wsid: 49019, skOrdrenr: 82541902 - P-tillade Kalundborg - Pris: 0,00	INFO
30-09-2018	naukb01	Billet - H&Wsid: 49019, skOrdrenr: 82541902 - P-tillade Kalundborg - Pris: 0,00	INFO
30-09-2018	naukb01	Ordre - H&Wsid: 49019, skOrdrenr: 82541902 - Beløb:	INFO
30-09-2018	naukb01	Departure button activated	WARN

...

..

ANKENÆVNETS BEGRUNDELSE:

Ankenævnet lægger til grund som oplyst af klageren, at han kl. 15:21 i billetautomaten købte en billet til 148 kr. fra Kalundborg st. til København H. Imidlertid medtog han ikke billetten men en tidligere kundes P-billet til 0 kr. Det lægges endvidere til grund, at klageren ikke undersøgte billetten nærmere, inden han steg på toget, og at han derfor ikke opdagede, at det ikke var den korrekte billet, som han havde medtaget fra automaten.

Klageren kunne derfor ved kontrollen ikke forevise gyldig rejsehjemmel, idet han ikke havde nogen billet. Kontrolafgiften blev dermed pålagt med rette.

Den omstændighed, at det efterfølgende via DSB's logs for billetautomaten har kunnet konstateres, at der kl. 15:21 blev købt en enkeltbillet fra Kalundborg st. til København H., kan efter ankenævnets faste praksis ikke føre til et andet resultat, da en upersonlig billet skal kunne forevises ved kontrollen.

Det bemærkes, at pligten til at betale kontrolafgift ikke er betinget af, om passageren har forsøgt at unddrage sig betaling. Dette er et område med stor mulighed for omgåelse af reglerne om at forevise gyldig rejsehjemmel, hvorfor ankenævnet ikke finder, at der er grundlag for at fravige reglerne om, at passageren selv bærer ansvaret for korrekt billettering. Ankenævnet finder, at der ikke har foreligget sådanne særlige omstændigheder, at klageren skal fritages for at betale den pålagte kontrolafgift ved rejsen uden gyldig rejsehjemmel.

Ankenævnet bemærker, at det af sagens korrespondance fremgår, at klageren ved henvendelse til DSB den 23. november 2018 oplyste, at han den 14. november havde købt billet til lufthavnen, men da toget var 3 timer forsinket, måtte han skaffe privat kørelejlighed, og om han kunne få disse udgifter godtgjort af DSB. Hvis DSB ikke har besvaret klagerens anmodning, bedes DSB behandle dette spørgsmål separat efter reglerne om rejsetidsgaranti.

RETSGRUNDLAG:

Ifølge § 2, stk. 1, jf. § 3 nr. 3 i lovbekendtgørelse nr. 686 af 27. maj 2015 om lov om jernbaner, gælder loven også for metroen. Af § 14 stk. 1, fremgår jernbanevirksomhedernes adgang til at opkræve kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel (billetter og kort). Jf. § 14 stk. 4, fastsætter transportministeren nærmere regler om jernbanevirksomhedens adgang til at opkræve kontrolafgift og ekspeditionsgebyr, jf. stk. 1.

I henhold til § 4 i bekendtgørelse nr. 1132 om kontrolafgifter af 08. september 2010, fastsætter jernbanevirksomheden bestemmelser om kontrolafgift i forretningsbetingelserne.

I de fælles landsdækkende rejseregler, som trafikvirksomhederne har vedtaget pr. 1. marts 2018 og opdateret 1. november 2018, fremgår hjemmelen til udstedelse af en kontrolafgift.

Det anføres således bl.a., at passagerer, der ikke på forlangende viser gyldig rejsehjemmel, herunder er korrekt checket ind på rejsekort til deres rejse, skal betale en kontrolafgift på 750 kr. for voksne.

PARTERNES ARGUMENTER OVER FOR ANKENÆVNET:

Klageren anfører følgende:

”Jeg har betalt rejse billet kl.15;20 med kontanter i Kalundborg den 30.10.18 og fik jeg P-billet men jeg har set det førs itoget at det er p-billet og jeg har søgt om rejse billet og det kan ses at jeg har puttet penge(150)dk til rejse billet precis kl.15;20 jeg har ikke bilen og jeg har ikke søgt om p-billet
Jeg har rejst fra Kalundborg-København og DE kan got se at jeg har betalt rejsebillet kl.15;20 men jeg fik det p-billet jeg har ikke søgt om og hvorfor DSB nægter det selvom De kan se at jeg har betalt rejse billet i (montre) 150 Dk den 30.10.18 i Kalundborg”

Indklagede anfører følgende:

”DSB kan bekræfte, at der den 30. september 2018 kl. 15:51 er udstedt en kontrolafgift til klager på en rejse fra Kalundborg Station til Københavns Hovedbanegård. Ved kontrollen i toget kunne klager ikke forevise billet til rejsen, hvorfor DSB havde et berettiget grundlag for at udstede kontrolafgiften.

I henhold til De Fælles Landsdækkende Rejseregler er kunden ansvarlig for at sikre sig billet inden ombordstigning på toget. Kontrolafgiften er udstedt i henhold til de gældende rejseregler.

Følgende fremgår af De Fælles Landsdækkende Rejseregler af 17. januar 2018:

2.3. Køb af rejsehjemmel

Ved rejser med tog, bus og metro skal kunden være i besiddelse af gyldig rejsehjemmel.

Ved rejser med bus kan kontantbillet købes ved påstigning. Visse buslinjer kan undtages herfra jævnfør nærmere oplysning på www.dinoffentligetransport.dk. Chaufføren er kun forpligtet til at tage imod kontanter op til nærmeste hundrede kroner.

Billet kan kun købes før påstigning ved rejser med DSB's, Arrivas og Nordjyske Jernbaners tog, med metro, med Nærumbanen, med Lokaltog region Sjælland, med Vestbanen samt med Letbanen ved Aarhus.

Billet kan købes efter påstigning i Lokaltog region Hovedstaden (bortset fra Nærumbanen).

I Lemvigbanen og bybus i Aarhus er der selvbillettering. Der er billetautomat i tog/bus. Billetautomaten tager kun mønter, og billet skal købes straks efter påstigning, før kunden sætter sig.

Der er mulighed for køb af rejsehjemmel i automater på DSB's, Arriva Togs, Nordjyske Jernbaners og Metroselskabets stationer. Der kan derudover købes billetter i automater på de større stationer ved Lokaltog region Sjælland og ved Vestbanen. Ikke alle billetter og kort kan købes i alle automater. Automater modtager mønter og/eller betalingskort.

Der er også mulighed for at købe rejsehjemmel i selskabernes betjente salgssteder inden for åbningstiden samt via selskabernes hjemmesider (se afsnit 21).

De fleste selskaber tilbyder også rejsehjemmel via mobile enheder (f.eks. mobiltelefon, smartphone og tablet). Denne service kan ikke tilgås hos alle teleselskaber, og på visse steder og tidspunkter har ikke alle teleselskaber den nødvendige dækning.

Nærmere information, om hvordan og hvor der kan købes rejsehjemmel, findes på selskabernes hjemmesider (se afsnit 21).

2.4. Brug af rejsehjemmel

Kunden skal ved modtagelsen af rejsehjemmel sikre sig, at det udleverede svarer til det ønskede.

Kunden skal have gyldig rejsehjemmel ved indstigning herunder sikre sig, at rejsekortet er korrekt checket ind. Kunden kan forlænge rejsen ved et tilkøb af flere zoner til den ordinære rejsehjemmel.

Tilkøbet skal foretages, mens den ordinære rejsehjemmel fortsat er gyldig. Regler for køb og brug af tilkøbsbillet følger de almindelige regler for køb af rejsehjemmel.

Dette gælder også ved rejser med bus. Chaufføren udfører ikke systematisk billetkontrol, men kan give vejledning ved kundens forespørgsel.

Rejsehjemlen giver ikke adgang til en bestemt afgang, medmindre dette fremgår af rejsehjemlen, og der garanteres ikke en siddeplads. For visse busser og tog kan der opkræves særlige tillæg, f.eks. nattillæg. Dette vil fremgå af køreplanerne.

Hvis rejsehjemlen har en tidsgyldighed, og denne udløber under rejsen, gælder rejsehjemlen ikke længere end til førstkommande endestation. Information om særlige regler vedrørende tidsbegrænsninger/spærretid på rejsehjemlen findes på selskabernes hjemmesider (se afsnit 21).

For rejsekort gælder særlige regler (se www.rejsekort.dk/kortbestemmelser).

For rejser med bybus i Aarhus kommune og med Letbanen ved Aarhus gælder, at kunden skal stige af senest på det tidspunkt, der er stemplet på billetten (se www.midttrafik.dk).

2.7. Kontrolafgift

2.7.1. Gyldighed af rejsehjemmel

Kunder, der ikke på forlangende viser gyldig rejsehjemmel, herunder er korrekt checket ind på rejsekort til deres rejse, skal betale en kontrolafgift.

Det gælder også, hvis kunden har købt rejsehjemmel via en mobil enhed, der ikke kan kontrolleres, f.eks. hvis denne er løbet tør for strøm eller gået i stykker.

Som kunde uden gyldig rejsehjemmel betragtes også kunder, der benytter kort med begrænset tidsgyldighed (f.eks. pensionistkort) uden for kortets gyldighedstid, eller hvis andre reisetidsbegrænsninger ikke overholdes (f.eks. for hvornår cykler må medtages). Kunder, der rejser alene på andres rejsekort personligt eller med en anden kundetype, end kunden er berettiget til, rejser uden gyldig rejsehjemmel. Kortindehaveren skal altid selv være checket ind på kortet på de rejser, hvor et rejsekort personligt benyttes. Rejsekortet må endvidere ikke være så lidt/tildækket, at navnet ikke kan læses.

2.7.2. Afgift

Kontrolafgiften udgør 750 DKK for voksne og 375 DKK for børn og hunde. For cykler er afgiften 100 DKK.

Kontrolafgifter ved rejser over Øresund med DSB kan også betales i SEK og udgør da 1.000 SEK (voksne), 450 SEK (børn og hunde) og 150 SEK (cykler).

Kunder, som har checket korrekt ind ved rejsens begyndelse, men som ikke har checket rejsekortet ind ved skift af transportmiddel, rejser også uden gyldig rejsehjemmel. I denne situation udgør kontrolafgiften 10 DKK.

2.7.3. Kontrolafgiftens gyldighed

Kontrolafgiften udgør i ovennævnte tilfælde rejsehjemmel til en uafbrudt rejse til den station, som kunden oplyser, og kun med det selskab, der har udstedt afgiften. I busser udgør kontrolafgiften rejsehjemmel til bussens endestation.

2.8. Misbrug af rejsehjemmel

Rejsehjemmel må ikke misbruges. Det betragtes eksempelvis som misbrug, hvis

- der er rettet i dato eller zoner eller foretaget andre ændringer,
- nummeret på pendlerkortets stamkort og værdisindlæg ikke er ens,
- rejsehjemlen er forfalsket eller videresendt,
- billede på pendlerkort ikke er fastgjort med ubrudt nitte (pariserring) eller lamineringslomme er åben,

- kunden rejser på en anden kundetype, end kunden er berettiget til,
- kunden rejser alene på en andens rejsekort personligt, kortindehaveren skal altid selv være checket ind på kortet på de rejser, hvor et rejsekort personligt benyttes.

Misbrug af rejsehjemmel kan være strafbart. Misbrug medfører, at rejsehjemlen inddrages, at forholdet anmeldes til politiet, og at selskabet foruden almindelig kontrolafgift kan fremsætte erstatningskrav.

Ved misbrug af mobilbilletter gælder, at ved begrundet mistanke om misbrug eller overtrædelse af reglerne kan både afsender og modtager af rejsehjemlen blive retsforfulgt og/eller spærret for køb af mobilbilletter/-kort.

Læs mere om regler for spærring hos de enkelte selskaber på de respektive hjemmesider (se afsnit 21).

Klager har til DSB og Ankenævnet oplyst, at han havde købt en billet til rejsen i DSB's billetautomat på Kalundborg Station. Billetten skulle ifølge klager have kostet 150 kroner, og være blevet betalt med kontanter. I stedet for den valgte billet til København, skulle DSB's billetautomat have printet en P-billet.

I henhold til De Fælles Landsdækkende Rejseregler er klager selv ansvarlig for at kontrollere, at den købte billet modsvarer det bestilte. Det er derfor klagers eget ansvar at sikre, at den printede billet modsvarer det bestilte.

DSB kan oplyse, at det ikke er teknisk muligt, at billetautomaten printer andet end det bestilte, ligesom kundens valg ved bestilling vil altid fremgå af billetautomatens systemlog.

På baggrund af klagers oplysninger om køb af billet på Kalundborg Station, har DSB gennemgået systemloggen, som viser aktiviteter foretaget i billetautomaten på Kalundborg Station.

Af loggen fremgår det, at der i tidsrummet 14:17 - 14:43 hverken har været forsøg på eller er gennemført køb af billetter til Københavns Hovedbanegård. Data i loggen fra DSB's billetautomat kan derfor ikke bekræfte, at der skulle være blevet bestilt/købt en billet fra Kalundborg til København til 150 kroner i det angivne tidsrum.

Ifølge data fra loggen er der i det nævnte tidsrum gennemført andre køb, hvilket viser, at billetautomaten har fungeret.

Loggen viser også, at der kl. 14:42 er printet 2 P-billetter. Disse billetter er gratis.

Klager har i forbindelse med klagen til DSB indsendt kopi af en P-billet bestilt kl. 14:41. Ifølge klager blev denne billet printet og leveret i DSB's billetautomat, efter at han havde bestilt og betalt for en billet til en rejse til København. Dette er dog ikke teknisk muligt og kan heller ikke bekræftes af data i loggen fra billetautomaten.

[Nautila Log for tidsrummet 14:00:00 – 14:59:59]

Da klager ikke kunne forevise billet ved kontrollen i toget, og da systemloggen fra DSB's billetautomat på Kalundborg Station ikke kan bekræfte, at der har været fejl i de printede billetter, kan DSB ikke imødekomme klagers krav."

Hertil har klageren bemærket:

" Den 30 septemb.2018 på Kalundborg station betalte jeg billet til København med metal penge (150dk) så fik jeg 2dk tilbage kl. 15;20 jeg har fået et billet men jeg har ikke set at det var P_billet og hvorfor får jeg det bilet jeg søgte om rejse billet

og til sidst jeg har ikke bilen. Jeg rejser til Københ. et par gange om år og hvorfor få jeg falske billet selv om jeg har betalt rejse billet og skal jeg rejse med falske billet hvis det koster 750dk og det kan ses at jeg har betalt det kl.15;20. Det er DSB DE skal forklare det hvad er der sket, jeg synes ikke at det er min skyld"

Hertil har indklagede bemærket:

" Herunder er indsat en log fra Billetautomaten på Kalundborg Station, der viser transaktioner i tidsrummet 15:00 – 16:00 den 30. september 2018.

Der er i dette tidsrum solgt 5 billetter fra billetautomaten. Heraf to billetter fra Kalundborg til København til 148 kroner hhv. kl. 15:21 og 15:37. Billetten købt kl. 15:21 er betalt kontant og billetten købt kl. 15:37 er betalt med betalingskort. Det er ikke muligt ud fra oplysningerne i loggen at afgøre, hvem der har købt billetter i automaten, ligesom det ikke er muligt at afgøre, hvem der har benyttet billetterne, da disse er upersonlige og kan benyttes af ihændeageren.

Da klager ved kontrollen i toget ikke kunne forevise en gyldig billet, har DSB haft et berettiget grundlag for at udstede kontrolafgiften. Klager har oplyst, at han kl. ca. 15:20 købte en billet i DSB's billetautomat til en rejse fra Kalundborg til København, men at der ved en fejl blev printet en P-billet. P-billetten har klager efterfølgende indsendt en kopi af, og det fremgår af denne, at den er købt i billetautomaten kl. 14:41.

Ud fra en gennemgang af loggen fra billetautomaten, fremgår det, at der umiddelbart før klagers køb blev printet to P-billetter. Noget kunne derfor tyde på, at klager ved en fejl har fået den forrige kundens éne P-billet med fra automaten og ikke den netop købte billet til en rejse til København.

I henhold til selvbetjeningsprincippet er det klagers eget ansvar at sikre sig billet til rejsen. DSB kan ikke fritage klager fra at skulle forevise gyldig billet, i en situation hvor klager ved en fejl ikke har fået den rigtige billet med fra billetautomaten.

Af hensyn til sikring af billetindtægter er det også nødvendigt at fastholde, at det er ihændeageren af en upersonlig billet, som besidder gyldig rejsehjemmel.

Såfremt der måtte være behov for yderligere til belysning af sagen, står DSB naturligvis til rådighed herfor."

Nautila Logs for tidsrummene 14:00:00 – 14:59:59 og 15:00:00 – 15:59:59 har været forelagt for ankenævnet.

Klageren har afslutningsvis bemærket følgende:

" Jeg har betalt det billet 15:20 men det kan være at det har taget et minut under behandling den 30sept. 2018 i Kalundborg og jeg har betalt med kontanter til København og skal jeg rejse uden billet hvis det koster 700,00dk uden billet?"

Og:

" Jeg har sendt min forklaring at jeg har betalt det billet og det kan ses tilspunktet og det passer som jeg har sagt"

Samt:

" Jeg har betalt det billet 300918 kl 15;20-21 i Kalundbor til København og det kan ses på den liste jeg har ikke fået korekt billet og SKAL jeg rejse uden billet hvis ti koster 750,00dk Jeg har betalt rejse bilet men få ikke det ,det er ikke min skyld."

På ankenævnets vegne

Tine Vuust
Nævnshoved